

Wat is ISAE 3000 en 3402?

ISAE betekent International Standard On Assurance Engagements. Het is een 3402 verklaring, dat is een oordeel over de kwaliteit van financiële processen die zijn uitbesteed aan een derde partij. Dit assurance oordeel is met strikte waarborgen omkleed en kan alleen worden afgegeven door een gecertificeerde auditor. Waar vroeger ISAE verklaringen alleen voor grote bedrijven werden afgegeven is dit voor steeds meer organisaties een reguliere onderdeel van de bedrijfsvoering aan het worden. Dit is het gevolg van de striktere regelgeving en door de enorme toename van outsourcing,

Ontstaansgeschiedenis

De afgelopen twee decennia heeft outsourcing een grote vlucht genomen. Naast de bestaande gebruikersorganisatie kwam daarmee een tweede partij in beeld: de service organisatie. Deze is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de beheersing van de uitbestede processen. Met name voor de accountant van de gebruikersorganisatie was het lastig om zich een oordeel te vormen over deze externe activiteiten. Om daaraan tegemoet te komen liet de service organisatie een eigen onderzoek uitvoeren. Omdat het vaak onderzoeken zijn met een hoog IT gehalte, is daarbij vrijwel altijd een IT-auditor betrokken.

Er zijn 2 verschillende soorten onderzoek, waarbinnen onderscheid wordt gemaakt tussen type I en II.

ISAE-3402

Gaat het primair om het onderzoeken van financiële processen die zijn uitbesteed en dient daarover assurance geboden te worden aan de accountant van de gebruikersorganisatie, dan is er sprake van een ISAE-3402 rapportage. Om er voor te zorgen dat de IT-auditor van de service organisatie het juiste object onderzoekt en de accountant van de gebruikersorganisatie te verzekeren dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd, zijn er door de Internationale Federation of Accountants (IFAC) een aantal spelregels opgesteld.

ISAE-3000

Het kan ook voorkomen dat er assurance moet worden verleend over een breder object van onderzoek dan alleen de financiële processen of dat de geadresseerde voor wie het rapport is bestemd niet (alleen) de accountant is van de gebruikersorganisatie. In dat geval zal worden gekozen voor een ISAE-3000 rapportage. Deze biedt de auditor van de service organisatie een minder strikt en geformaliseerd onderzoekkader.

Wat kunnen wij u bieden?

BKBO is aangesloten bij de Nederlandse Organisatie van Register EDP-auditors (NOREA). Wij hebben alleen gecertificeerde auditors in dienst. Door onze kennis van de markt en uw bedrijfsprocessen bieden wij u een duidelijke aanpak, heldere analyses en een overzichtelijk rapport.

Wat is uw voordeel?

Het is gebleken dat de meeste organisaties die een ISAE traject doorlopen een aanzienlijke verhoging van het professionaliteitsniveau realiseren. Dat creëert meerwaarde voor u maar ook voor uw klanten. Uw klanten kunnen er immers op vertrouwen dat hun gegevens bij u in veilige handen zijn en dat u als service organisatie handelt conform contract.

Hoe zien wij het?

De ISAE rapportage is naar zijn aard en herkomst een typisch Amerikaans product. Waar in Europa en ook in ons land nog sterk normgericht wordt gewerkt ('direct reporting'), richt ISAE zich vooral op het betrekken management en de mate waarin deze 'In Control' is ten opzichte van de eigen –financiële- bedrijfsvoering. Vandaar ook dat een ISAE rapport begint met een Management Verklaring (management assertion). Hierin verklaart het management zich nadrukkelijk verantwoordelijk voor de inrichting en het functioneren van een sluitende stelsel van beheersmaatregelen. Het is vervolgens de taak van de auditor om vast te stellen dat deze beheersmaatregelen daadwerkelijk zijn getroffen en adequaat functioneren.

Het inrichten van een adequaat stelsel van beheersmaatregelen is vaak geen sinecure. Daarom is het gebruikelijk om een dergelijk ingrijpend veranderproces stapsgewijs te laten verlopen. De ISAE reglementering voorziet hierin door onderscheid te maken tussen een type I en II verklaring. Bij een type I verklaring is de diepgang van het onderzoek beperkt tot 'opzet' en 'bestaan' van de getroffen beheersmaatregelen. Bij een type II onderzoek wordt ook gekeken naar het aspect 'werking', oftewel hebben de beheersmaatregelen ook over een langere periode gefunctioneerd.

Omdat de dienstverlening van de service organisatie vaak een belangrijke IT-component bevat, wordt het ISAE 3402 onderzoek vaak uitgevoerd door de specialist bij uitstek; de IT-auditor. Binnen het NOREA, de beroepsorganisatie van IT-auditors zijn daarvoor de Richtlijnen 3402 en 3000 ontwikkeld. Onnodig te zeggen dat het NOREA -evenals de NBA- internationaal zijn erkend, evenals de bevoegdheid van de bij het NOREA ingeschreven register IT-auditors om assurance verklaringen af te geven.

Geen ISO audit

Veelal worden ISAE en ISO door elkaar gehaald. Er bestaat een aanzienlijk verschil in de aard en de aanpak van een ISAE in vergelijking met een ISO audit.

De focus van ISO is vooral gericht op het voorhanden hebben van een iteratief systeem van kwaliteitsverbetering. Bij een ISAE onderzoek is de scope veel breder en wordt gekeken naar de beheersmaatregelen en de kwaliteit van beheersing in het algemeen.

Een ander belangrijk verschil is de aanpak van de audit. ISO werkt vanuit een vooraf vaststaand normstelsel. ISAE legt deze verantwoordelijkheid op de juiste plek; namelijk bij het verantwoordelijke management. Daardoor zal het stelsel van beheersmaatregelen steeds sterk situationeel zijn ingericht en omdat geen twee bedrijfssituaties hetzelfde zijn, zal elk ISAE onderzoek dus steeds weer maatwerk moeten zijn.

Voor het ISAE onderzoek, de rapportage en de dossiervorming gelden specifieke voorschriften. Doordat elk onderzoek verschillend is en omdat het rapport ook een nadrukkelijke verantwoording is van het uitgevoerde assurance onderzoek, zal dit niet tot een standaard, maar juist een uitgebreide en gedetailleerde rapportage leiden

Hoe pakken wij dat aan?

Elk ISAE onderzoek is maatwerk. Het is een ingrijpend verandertraject en kost de nodige tijd en kosten. Om die reden wordt ook een drietraps aanpak geadviseerd.

1e fase/ Pre audit - Afhankelijk van de uitgangssituatie zal binnen de organisatie eerst een samenhangend stelsel van beheersmaatregelen moeten worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Hiervoor zal nadrukkelijk de medewerking van de organisatie nodig zijn zowel in de uitvoering als op managementniveau. Als dit eerste fundament is gelegd kan een pre audit worden uitgevoerd.

2e fase/ ISAE audit type I - Als er een sluitend en duidelijk beschreven stelsel van beheersmaatregelen is ingericht en het management bereid is om een (in control) verklaring af te leggen kan een eerste ISAE onderzoek worden uitgevoerd dat zich beperkt tot opzet en bestaan.

3e fase/ ISAE audit type II – De laatste stap is een assurance onderzoek waarbij niet alleen opzet en bestaan wordt getoetst, maar dat ook gericht is op werking en dat resulteert in een volwaardige ISAE verklaring

Het is echter goed denkbaar dat de geschetste aanpak, zowel in tijd als in fasering kan worden ingekort afhankelijk van de feitelijke situatie. Uiteraard adviseren wij u daar graag over.

Kortom:

De grote bekendheid van de ISAE 3402 leidt ertoe dat het een veel gevraagd product aan het worden is, maar het zou goed kunnen dat in sommige situaties een ISAE 3000 verklaring veel geschikter is. In feite is de ISAE 3402 een specifieke invulling van de veel ruimere ISAE 3000 standaard. Dit is vooral aan de orde als men op zoek is naar assurance verklaring die niet strikt beperkt is tot financiële processen of die bedoeld is voor een ruimer kring van ontvangers dan alleen de accountant van de gebruikersorganisatie.

De aard en omvang van een ISO audit is fundamenteel anders dan van een ISAE audit. Het is zeker niet zo dat een ISO audit een lichtere of beperktere vorm van een ISAE audit zou zijn. Wel is een ISAE audit veel breder van opzet, meer gericht op de specifieke behoefte van de organisatie en veel uitgebreider in de verantwoording en rapportage. Uiteraard brengt een dergelijke maatwerk aanpak ook hogere kosten met zich mee. Aan de andere kant wordt een formele ISAE verklaring door elke accountant geaccepteerd.

Tenslotte is een ISAE traject "serious business". Het verkrijgen van een verklaring vraagt een ingrijpend verandertraject en leidt tot een hoger professionaliteitsniveau. Voor veel service organisaties vormt de ISAE verklaring dan ook een waterscheiding tussen professionals en amateurs en biedt het een gegarandeerde toegang tot het hogere marktsegment van de grote en professionele gebruikersorganisaties.

Wat is uw investering?

Organisaties die al over een ISAE verklaring beschikken doen we graag een financieel aantrekkelijke aanbieding voor het uitvoeren van de jaarlijkse vervolgaudit.

Geen gekibbel garantie

Onze garantie is uniek in de branche! Wij garanderen u een vaste prijs. De prijs is dus inclusief een eventuele her test, her audit of een aanvullend assessment nadat u verbetermaatregelen heeft kunnen doorvoeren. Door onze bewezen aanpak durven wij hiervoor in te staan. Wij noemen dat onze "geen gekibbel garantie".

Meer weten?

Dit product is voor uw situatie geheel op maat. Toch kunnen wij ons voorstellen dat u nog vragen heeft. Wij staan voor u klaar en gaan graag met u in gesprek. U kunt direct bellen met BKBO op telefoonnummer: 073 – 211 03 37.

Is het voor u meteen helemaal duidelijk? Dan kunt u ook direct een offerte aanvragen. Ga naar de site: <https://bkbo.nl/producten/>